Modern dünyanın kapsamlı bir özeti

Tarih bugünümüzü anlamada, yarınımıza yol göstermede önemli bir rehber. Ekonomide sıkça başvurulan, hatta gerekli olan tahmin etmeyi doğru temellerde yapabilmek için de tarihin tanıklığına, onun suflörlüğüne büyük ihtiyaç var. Bazı olay ve olguları anlamak için bazen ta başından başlayarak abecesel bir giriş yapmak gerekiyor, "Avrupa İktisat Tarihi" okura bu fırsatı veren bir ders kitabı aslında. Bilindiği gibi Avrupa son beş yüzyılda oluşturduğu uygarlık formuyla içinde yaşadığımız dünyayı tüm boyutlarıyla şekillendirmiş ve şekillendirmekte olan bir kıta. Bu mutlak belirleyici uygarlık biçimi, tabii ki, gücünün özünde bir iktisadi gelişme ve yapılanma sürecine sahiptir. Ne de olsa her şey ama her şey en sonunda bir şekilde "iktisadiyata" yaslanıyor. İktisat her ne kadar itibarı teslim edilmesi mutlak olarak gereken bir bilim ise de tüm toplumbilim disiplinleri gibi özünde "tarih" dediğimiz düşünme araştırma uğraşının bir ürünüdür ve kaynağını da ondan alır. Geçtiğimiz yüzyılın en sıkı iktisatçılarından biri olmasının yanında dünyamızı şekillendiren Avrupa'nın iktisadi tarihine en hakim araştırmacılarından biri olan Herbert Heaton'ın bu ayrıntılı kitabı aslında içinde yaşadığımız dünyayı iktisat açısından anlaşılır kılmakta eşi bulunmaz bir kaynak. Heaton'in Avrupa İktisat Tarihi, modern dünyanın kurucusu olan Avrupa uygarlığının ve dolayısıyla modern dünyanın iktisadi tarihinin kapsamlı bir özetini sunuyor. Mesela, her bölümün sözlük başlığı gibi sunulduğu kitapta, "İktisat tarihinin kapsamı" anlatılırken "teknoloji" şöyle sunuluyor: "Her çağın ve her yerin ekonomik faaliyetleri; donanım, beceri ve neyin nasıl yapıldığı konusundaki bilgilerin gelişme derecesiyle sınırlanmışlardır. Taş çağı insanı, Avrupa'nın büyük bir bölümünü kaplayan ağaçları kesecek aletlere sahip değildi. Demir bir kez bulunduktan ve iyi bir balta yapıldıktan sonra, birçok alanı açmak mümkün oldu. Orta Çağda birkaç kişi, hayatlarını kömür veya maden cevheri çıkararak kazanıyordu, fakat madencilik, güçlü hava pompalarının, emniyetli aydınlatma lambalarının ve madenleri daha derinden çıkartarak daha iyi arıtma tekniklerinin bulunmasına kadar, önemli bir iktisadi faaliyet haline gelemedi. Ağırlığı fazla olan ürünler, ucuz taşıma tekniklerinin geliştirilmesine kadar, az miktarlarda üretildiler. Veya çabuk bozulan ürünler, soğutma sistemlerinin veya hızlı ulaştırmanın devreye girmesine kadar, aynı kaderi izlediler."

Avrupa İktisat Tarihi
Herbert Heaton
Çeviri: Mehmet Ali Kılıçbay, Osman Aydoğuş,
Paragraf Yayınevi, Şubat 2005,
Ankara, 654 sayfa

Avrupa Birliği fikrini ortaya atan Mazzini'nin düşünceleri

Avrupa'da Demokrasi Üzerine Düşünceler
Salvo Mastellone'nin Önsözüyle
Giuseppe Mazzini
Deneme, Çeviren: Ahmet Fethi
Merkez Kitaplar, Birinci basım,
Ekim 2005, İstanbul, 136 sayfa

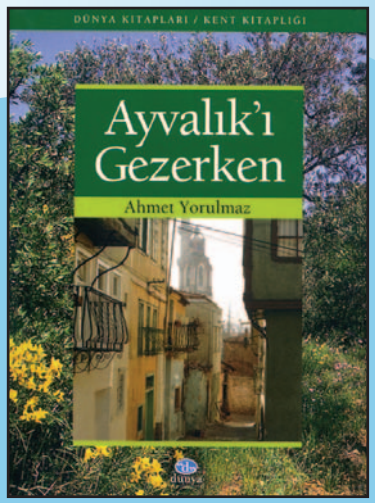
19. yüzyılın önde gelen siyasal yazarlarından biri olmasına rağmen 20. yüzyılda hak ettiği ilgiyi göremeyen İtalyan düşünür Giuseppe Mazzini'nin Avrupa'da Demokrasi Üzerine Düşünceler adı altında toplanan makaleleri, bugünün Avrupa haritasına dair öngörüler içeren ve Avrupa'nın bir konfederasyon biçimindeki birliği fikrini ortaya atan ilk metinlerdendir. Yeni İtalya isimli devrimci örgütün kurucusu olan Mazzini, uzlaşmaz cumhuriyetçi kimliğiyle İtalyan kent devletlerini yabancı egemenliğinden kurtararak cumhuriyet yönetimi altında birleştirmeyi amaçlamıştır. İngilizce olarak kaleme alınan bu makalelerinde Mazzini, kolektif çıkarla bireyin çıkarı dengelenmediğinde sonucun ya diktatörlük ya da ezilen kesimlerin durumunun iyice kötüleşmesi olacağının altını önemle çizer. Sabah Gazetesi, birikimini Merkez Kitaplar olarak yeniden organize ederken, doğumunun 200. yılında Giuseppe Mazzini'nin Avrupa'da Demokrasi Üzerine Düşünceler'ini Türkçe olarak yayımlayarak, "Avrupa Birliği" fikrini ortaya atan, 19. yüzyılda İstanbul'daki İtalyan Hayriye Cemiyeti ile mektuplaşacak kadar Türkiye'ye ilgisi olan öncü düşünürü, Türkiye'de de tanıtmayı amaçlamış. Kitabın önsözünü, Mazzini'ni küratörü olarak tanınan Prof. Salvo Mastellone yazmış.

Zeytin ağacının gölgesinde düşsel bir serüven

Yunanca'dan Türkçe'ye birçok eser kazandıran Ahmet Yorulmaz'ın "Ayvalık'ı Gezerken" adlı kitabı aslında kolay tanıtılacak türden değil. İlk baskısı1977'de yapılan kitap, her basımında baştan sona elden geçirilerek, "kazanılan yeni bilgilerle, değişik fotoğraf ve çizimlerle gençleştirilmiş." Aynen kendini her yıl yenileyen zeytin ağacı gibi... Bilindiği gibi Ayvalık, zeytiniyle, zeytinyağıyla tanınır. Zaten "Ayvalık'ı Gezerken"in okunan her sayfası "zeytin" imgesini akla kazıyor.

Kitabı kimi "tarihsel bir roman", kimi "Ayvalık ansiklopedisi" diye değerlendirmiş, ki kitap okunduğunda bu tanımlamaların hepsinde de haklılık payı olduğu görülür. Deneme de denebilir, eleştiri de. Öğretici boyutu bir yana edebi nitelikte bir eser de denebilir. Çünkü bölümlenmiş kısımların yazılışında, yazarın birikimi, her cümle kuruluşunda kendini hissettiriyor. Bu özellikleriyle birlikte kitap ayrıca bir "davet" içeriyor; gelin Avvalık'ı görün, gezin, tanıyın. "Cunda Adası, Şeytan Sofrası, Sarımsak Taşı, Ayışığı Manastırı, Saatli Cami, Rum Evleri ve zeytin ağaçları... Ayvalık, doğal güzelliklerinin yanı sıra, taşıdığı eşsiz tarihi ve kültürel mirasıyla Ege'de bir pırıltıdır adeta. Ayvalık'ı, kadim dostu, nam-ı diğer "Ahmet Amca"dan dinlediğinizde, bu pırıltı karşı konulmaz bir tutkuya dönüşür. Sizi zeytin ağacının gölgesinde düşsel bir serüvene çıkarır."

Turistik bir kent olması vasfıyla da Avyalık'ın ayrı bir yeri var. Kitapta tarihi, kültürel ve doğal güzellikleriyle anlatılan Ayvalık'taki bazı uygulamaların, bugün pek çok turistik bölgede aynen yaşandığı düşünülürse, huzursuzluk hissedilmesi gereken, "Turistik bir kente yakışmayacak tarzda, can sıkan, huzur bozan, ses kirliliği doğuran hoparlör yayınları yapıldı" gibi cümlelerin de altını çizip, düşünmek gerekiyor.

Avyalık'ı Gezerken
Ahmet Yorulmaz
Dünya Kitapları/Kent Kitaplığı
Genişletilmiş yedinci basım Temmuz 2005,
İstanbul, 230 sayfa

ABD'yi altüst eden, Amerikan yönetimini yasaları değiştirmeye, tüm dünyada büyük şirketleri işletme etiği ve muhasebe denetimleri üzerinde sıkı önlemler almaya yönelten, yüzyılımızın en büyük şirket skandalı Enron'un hikâyesini bütün yönleriyle mercek altına alan Gümüş Kurşun, Scala Yayıncılık tarafından yayınlandı. Enron hakkında çok şey biliyor bile olsanız, bir intiharla başlayan ve soluk kesen bir roman üslubuyla devam eden Gümüş Kurşun'da göz önüne serilen gerçekler, akıl almaz muhasebe entrikaları, kelimenin tam anlamıyla insanı şok ediyor. Hata yapmayacağına inanılan Enron'un bir illüzyondan ibaret olduğunu anlaşılıyor.

Gümüş Kurşun
Enron'un İnanılmaz Yükselilişi ve Önlenemeyen Çöküşü
Peter Elkind - Berthany McLean
Türkçesi: Canan Feyyat
Ocak 2005, Scala Yayıncılık, 610 sayfa

Maymunlar Cehennemi ve Kwai Köprüsü romanlarıyla dünya çapında üne kavuşan Fransız yazar Pierre Boulle'un ölümünden 5 yıl sonra, kızı olarak kabul ettiği yeğeni ve onun eşi, yazarın Paris'teki evinin mahzenine girerler ve valizler dolusu el yazmasıyla karşılaşırlar. Ne var ki ortada ciddi bir sorun vardır: On binlerce pelür kağıda daktilo edilmiş elyazmaları, yeraltının nemli ortamında neredeyse okunmaz hale gelmiştir. Yazarın yeğeninin eşi, kendini elyazmalarını kurutup metinlerin üstünden geçmeye adar. Yıllar süren çalışmanın sonunda, Pierre Boulle'un tüm yapıtlarıyla birlikte daha önce yayımlanmamış bir roman gün ışığına çıkar: Nefertiti'nin Esrarı.

Nefertiti'nin Esrarı
Pierre Boulle
Çeviren: Mehmet Emin Özcan
Kasım 2005, İstanbul, 166 sayfa

Romanları çok satan Ahmet Altan'ın "En Uzun Gece" adlı romanı, yüzbinlerce adet basarak her seferinde satış grafiğinde yeni rekorları zorlayan Alkım Yayınları'ndan çıktı. İlk baskısı 500 bin olan En Uzun Gece'de mekan Güneydoğu. Hayatında herkesten ve herşeyden fazla sevdiği erkekten kaçarak, uluslararası bir araştırma grubuna katılan bir kadın. Bir daha hiç kimseyi o kadını sevdiği gibi sevemeyeceğini bilmesine rağmen ruhundaki zaafları saklamak için yaptığı vahşice hatalarla karşısındakini yaralayan bir adam. Gerçek aşkın korkunç ağırlığını taşıyamayarak bir köprü gibi çöküp iki kıyısında iki insanı çaresiz bırakan bir ilişki. Edebi nitelikte kitapları da ihmal etmemek gerekiyor.

En Uzun Gece
Ahmet Altan
Roman, Alkım Yayınevi,
Ekim 2005, İstanbul, 320 sayfa